

UDRUGA HRVATSKIH CIVILNIH STRADALNIKA
IZ DOMOVINSKOG RATA GRADA ZAGREBA
I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

VODIČ PRAVA CIVILNIH INVALIDA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE

1.SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVLASTICE NA TEMELJU ČLANSTVA U UDRUZI HRVATSKIH CIVILNIH STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA GRADA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	5
2.1. Popust na mjesečnu naknadu od 50 % na fiksnu telefonsku liniju Halo Super 60	5
2.2. Radio i televizijska pretplata	5
2.3. Povlastice u gradskom i lokalnom prometu	5
2.4. Članske pogodnosti u HAK-u	5
2.5. Pomoć članovima	6
2.6. Stomatološka ambulanta za osobe s invaliditetom	6
2.7. Popust u vrtićima Grada Zagreba	6
2.8. Besplatan ulaz vozilom na ŠRC Jarun	6
2.9. Besplatan ulaz u Muzej Grada Zagreba	6
3. PRAVA NA OSNOVI INVALIDITETA	7
3.1. Utvrđivanje tjelesnog oštećenja	7
4. PRAVA PO OSNOVI INVALIDITETA IZ ZDRAVSRVENOG OSIGURANJA	7
4.1. Oslobođanje od plaćanja participacije	7
4.2. Oslobođanje od plaćanja administrativne pristojbe	8
4.3. Prava na ortopedska i druga pomagala	8
4.4. Prava korisnika na roditeljne i roditeljske potpore	8
4.5. Pravo na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju	9
4.6. Mirovanje radnog odnosa do treće godine djetetova života	9
4.7. Dopunsko zdravstveno osiguranje	10
5. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA	10
5.1. Invaliditet i invalidi rada	10
5.2. Profesionalna rehabilitacija	10
5.3. Invalidska mirovina	10
5.3.1. Postojanje djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti	11
5.3.2. Uvjet staža	11
5.4. Staž mirovinskog osiguranja s povećanim trajanjem (bene cirani radni staž)	12
5.5. Naknada za tjelesno oštećenje	12
6. DOPLATAK ZA DJECU	12
7. PRAVA PO OSNOVI RADNOG ODNOSA I ZAPOSŁJAVANJA	13
7.1. Radni odnos i zapošļavanje	13
7.2. Profesionalna rehabilitacija	15
7.3. Olakšice i poticaji pri zapošļavanju	16
7.4. Pravo na zaposlenje u drugim poslovima	16
7.5. Ograničenje otkaza	17
7.6. Zabrana diskriminacije	17
7.7. Pravo na dopust ili na skraćeno radno vrijeme	17
7.8. Zaštita roditelja djeteta s teškoćama u razvoju	18
7.9. Otpremnina, školovanje i stručno osposobljavanje	18

8. PRAVA NA OSNOVI MOBILNOSTI	18
8.1. Osiguranje pristupačnosti	18
8.2. Znak pristupačnosti	18
8.3. Povlastica u željezničkom i pomorskom putničkom prometu	19
8.4. Ostvarivanje prava na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine	19
8.4.1. Ostvarivanje prava na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta	20
8.4.2. Ostvarivanje prava na oslobođanje plaćanja cestarine	20
8.5. Osiguranje vozila	21
8.6. Godišnja naknada za uporabu javnih cesta	21
8.7. Oslobođanje od plaćanje carine	21
8.8. Godišnji porez na osobni automobil	22
9. OSTALA PRAVA TEMELJEM INVALIDNOSTI	22
9.1. Primici bez oporezivanja	22
9.2. Povećani osobni odbitak pri obračunavanju poreza na dohodak	22
9.3. Primjena nulte stope PDV-a na ortopedska pomagala	23
9.4. Oslobođenje od plaćanja boravišne pristojbe	23
9.5. Javnobilježničke, upravne i sudske pristojbe	23
9.6. Besplatan prijevoz specijalno prilagođenim vozilom ZET-a	23
9.7. Pravo na besplatnu godišnju ili mjesečnu kartu ZET-a	24
9.8. Posebne članske pogodnosti u Hrvatskom autoklubu (HAK)	25
9.9. Besplatno parkiranje do dva sata u Zagrebu na mjestu koje nije označeno za parkiranje za osobe s invaliditetom	25
9.10. Članstvo u nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici	26
9.11. Ulaz u Nacionalni park Plitvička jezera	26
9.12. Oslobođenje od plaćanja vodne naknade	26

VODIČ PRAVA CIVILNIH INVALIDA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE

Temeljem brojnih zakonskih i podzakonskih propisa, osobe s invaliditetom mogu ostvariti različita prava i obaveze. Na ostvarivanje prava utječe stupanj invalidnosti, vrsta invalidnosti, imovinsko stanje osobe s invaliditetom i brojni drugi uvjeti.

Osobe s invaliditetom često nisu upoznate s pravima koja, uz ispunjavanje propisanih uvjeta mogu ostvariti. U ovom članku, autor, stoga, daje detaljan prikaz različitih prava i upućuje osobe s invaliditetom na propise koji ih utvrđuju te navodi koje se povlastice mogu ostvariti temeljem članstva u Udruzi hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

1. UVOD

Priznavanje prava na osnovi invaliditeta uvjetovano je prethodnim utvrđivanjem invaliditeta, odnosno vrste i stupnja težine bolesti ili tjelesnog ili mentalnog oštećenja i njihovih posljedica na fizički i psihički život pojedinca.

Osobama s trajnim oštećenjem jednog ili više organa i njihovih funkcija (osobama s invaliditetom) nadležna upravna ili druga tijela priznat će zakonom propisana prava tek nakon što od ovlaštenih stručnih tijela dobiju nalaz i mišljenje o njihovoj vrsti i stupnju težine bolesti ili tjelesnog ili mentalnog oštećenja, trajnim promjenama u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, potpunoj nesposobnosti za rad, preostaloj radnoj sposobnosti, postojanju mogućnosti osposobljavanja za samostalan život i rad, prijeko potrebi pomoći i njege druge osobe i sličnim čimbenicima o stanju osobe, time da tako utvrđeno stanje i tjelesno oštećenje predstavlja temelj za ostvarivanje prava.

Ovaj Vodič izrađen je s namjerom pružanja informacija i ukazivanja na pojedina prava kojima se pridonosi kvaliteti života osoba s invaliditetom.

2. PRAVA NA TEMELJU ČLANSTVA U UDRUZI HRVATSKIH CIVILNIH STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA GRADA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

U Republici Hrvatskoj registrirano je 512.027 osoba s invaliditetom (podatci HZZJZ od 31. ožujka 2014.) od čega je 4,3 % s amputacijom na gornjim i 8,3 % na donjim udovima. U Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji je 120.733 osoba s invaliditetom, od čega 3,4 % s amputacijom na gornjim i 7,3 % na donjim udovima.

Većina niže navedenih prava, može se koristiti u svojstvu člana Udruge hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Grada Zagreba i Zagrebačke županije, a gdje osobe s invaliditetom mogu dobiti i detaljnije informacije o uvjetima, postupku, načinu i opsegu ostvarivanja pojedinih prava.

Ovo je posebno važno zbog toga što se pojedina prava ili povlastice mogu ostvarivati samo uz predložene posebne iskaznice o članstvu u pojedinoj udruzi. Također, pojedina prava se mogu ostvarivati na razini države, a pojedina samo na razini lokalne samouprave, time da o takvim lokalnim pravima najbolje informacije mogu dati samo odgovarajuće udruge osoba s invaliditetom na lokalnoj razini.

2.1. Popust na mjesečnu naknadu od 50 % na fiksnu telefonsku liniju Halo Super 60

Na temelju odluke Upravnog odbora HT - Hrvatske telekomunikacije d.d., članovi udruga invalida ostvaruju popust na telekomunikacijske usluge pod uvjetom da osnovni TK priključak (Halo Super 60) glasi na njihovo ime ili na ime člana uže obitelji. U ime svojih članova, zahtjeve za povlaštene telekomunikacijske usluge podnosi udruga. Korisnici paketa usluga Halo Super 150 nemaju pravo na ovaj popust.

2.2. Radio i televizijska pretplata

Na temelju odluke Upravnog odbora HRT-a od 23. siječnja 2002. godine članovi udruga osoba s invaliditetom s odgovarajućim dijagnozama bolesti i stupnjem tjelesnog oštećenja imaju pravo na povlaštenu tarifu televizijske pretplate (45 %). Tu povlasticu mogu ostvariti članovi Udruge ovih dijagnoza: mišićna distrofija, cerebralna paraliza, dječja paraliza, paraplegija, tetraplegija, skleroza multipla, amputacija donjih ekstremiteta i oštećenje organa za kretanje uz uvjet da stupanj tjelesnog oštećenja bude 80 % i više.

Zahtjev za povlaštenu pretplatu ili oslobođenje od plaćanja šalje pretplatnik svakih 5 godina. Zahtjevu se prilaže obrazac „Liječnička svjedodžba“ kojeg ovjeravaju udruga i liječnik specijalista ili liječnik opće prakse te se šalje HRT-u (Odjel RTV Pristojba, Prisavlje 3, Zagreb).

2.3. Povlastice u gradskom i lokalnom prometu

Temeljem odluke Upravnog odbora ZET-a od 24. studenoga 1992. godine određenim kategorijama osoba s invaliditetom može se odobriti izdavanje pokazne karte za besplatan prijevoz tramvajem, uspinjačom, autobusom, te prigradskom željeznicom. To se odnosi na sve osobe s invaliditetom koje nisu u radnom odnosu, a imaju tjelesno oštećenje od najmanje 70 % gornji ili donjih ekstremiteta, te neuromišićnih oboljenja prema Zakonu o listi tjelesnih oštećenja (NN, br. 162/98).

Ovu povlasticu osoba s invaliditetom ostvaruje putem udruge u koju je učlanjena, uz predložene preslike rješenja o tjelesnom oštećenju i jedne fotografije, a odnosi se na osobe s invaliditetom koje imaju stalno boravište izvan Grada Zagreba, koriste povlastice ako su one propisane na njihovom području.

2.4. Članske pogodnosti u HAK-u

Hrvatski auto-klub odobrio je članovima udruga osoba s invaliditetom posebne članske pogodnosti, a koje osobe s invaliditetom ostvaruju putem svojih udruge. Naime, članovi Udruge kod učlanjenja u HAK plaćaju umanjenu članarinu i po sniženoj cijeni dobivaju knjižicu „Auto touring pomoć u RH“. Pravo na te pogodnosti imaju tjelesni invalidi s 40 % i više tje-

.....

lesnog oštećenja, te osobe s distrofijom i cerebralnom i dječjom paralizom s 80 % tjelesnog oštećenja odnosno 60 % oštećenja organa za kretanje, i to:

- vlasnici osobnih automobila koji sami upravljaju vozilom;
- jedna od osoba ovlaštenih u prometnoj dozvoli za upravljanje vozilom u vlasništvu osobe s invaliditetom koji zbog težine invaliditeta ne može upravljati vozilom, te
- roditelj ili skrbnik osobe s invaliditetom koji osobni automobil koristi za zadovoljavanje potreba te osobe s invaliditetom.

2.5. Pomoć članovima

Članovi Udruga mogu koristiti besplatno grupe psihosocijalne podrške i smanjenu ili besplatnu članarinu u nekim sportsko – rekreativnim klubovima.

2.6. Stomatološka ambulanta za osobe s invaliditetom

Stomatološka ambulanta za osobe s invaliditetom radi u Domu zdravlja Centar, Zagreb, Ružančinova 4 (prizemlje desno), direktni telefon: 4897-688. Radno vrijeme za pacijente je: radnim danom od 9,00 do 15,00 sati.

2.7. Popust u vrtićima Grada Zagreba

Roditelji s invaliditetom s prebivalištem na području Grada Zagreba ostvaruju olakšice u plaćanju redovitog programa olakšice u plaćanju redovitog programa prilikom plaćanja mjesečnog iznosa za sudjelovanje djeteta u vrtiću prema sljedećim kriterijima:

- dijete roditelja osobe s invaliditetom (100% i 90%) – oslobađa se od obveze sudjelovanja u cijeni programa,
- dijete roditelja osobe s invaliditetom (80% do 60%) – plaća 50% od iznosa sudjelovanja u cijeni programa,
- dijete roditelja osobe s invaliditetom (50% i manje) – plaća 75% od iznosa sudjelovanja u cijeni programa.

Roditelj se može koristiti samo jednom olakšicom koja je za njega najpovoljnija.

2.8. Besplatan ulaz vozilom na ŠRC Jarun

Besplatan ulaz vozilom na ŠRC Jarun od 01.01.2004. godine ostvaruju osobe s invaliditetom koje imaju važeći Znak pristupačnosti. Godišnja kartica vrijedi godinu dana od datuma izdavanja i važeća je isključivo uz važeći Znak pristupačnosti istaknut na vozilu.

Za ostvarivanje povlastice odnosno dobivanje godišnje kartice potrebno se obratiti u Službu naplate parkiranja u Upravi T.D. "Jarun d.o.o" radnim danom od 9,00-13,00 sati. Potrebna dokumentacija za vađenje kartice: Rješenje o tjelesnom oštećenju (kopija te original na uvid), prometna dozvola (kopija te original na uvid), pismena Zamolba za ostvarivanje povlastice te manipulativni troškovi izdavanja godišnje kartice u iznosu od 20,00 kn.

2.9. Besplatan ulaz u Muzej Grada Zagreba

Besplatan ulaz u Muzej grada Zagreba, Opatička 20, Zagreb, moguć je za sve osobe s invaliditetom (uz eventualno predocjenje članske knjižice) prvi utorak u mjesecu u vremenu od

14,00-18,00 sati. Ukoliko je riječ o grupi (minimalno 10 osoba) koja želi vodiča (besplatno), potrebno je zatražiti vodiča na samom ulazu u Muzej.

3. PRAVA PO OSNOVI INVALIDITETA

3.1. Utvrđivanje tjelesnog oštećenja

Tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, bitnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela, što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira na to uzrokuje li ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti. Tjelesno oštećenje utvrđuju vještaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO).

Postupak za naknadu zbog tjelesnog oštećenja pokreće se:

- Podnošenjem zahtjeva na Tiskanici br. 1.3. - Zahtjev za priznanje prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja, koja se kupuje u Narodnim novinama ili se može preuzeti sa službenih stranica HZMO-a
- Tiskanica se podnosi osobno ili poštom preporučeno Podružnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (za Zagreb: Tvrtkova 5, tel: 01/4595-500) nadležnoj prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osobe koja podnosi zahtjev
- Popunjenom zahtjevu potrebno je priložiti prijavu o ozljedi na radu, ukoliko je tjelesno oštećenje nastalo uslijed ozljede na radu
- Ukoliko se radi o tjelesnom oštećenju van rada tada se prilaže kompletna medicinska dokumentacija, te najnoviji nalazi specijalista doktora medicine, ali ne stariji od 6 mjeseci od dana podnošenja zahtjeva. Utvrđeno tjelesno oštećenje je osnova za stjecanje pojedinih prava u kojima se traži određeni postotak tjelesnog oštećenja.

4. PRAVA PO OSNOVI INVALIDITETA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

4.1. Oslobođanje od plaćanja participacije

Temeljem navedenog Zakona donesen je Pravilnik o postupku, uvjetima i načinu utvrđivanja prava na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna (NN 156./08 i 88./10).

Prema čl. 5 Pravilnika, sredstva za premiju dopunskog zdravstvenog osiguranja koje provodi Zavod osiguravaju se u državnom proračunu za osiguranike:

1. Oslobođenja na temelju invaliditeta:

- osigurane osobe s invaliditetom koje imaju 100 % oštećenja organizma, odnosno tjelesnog oštećenja prema posebnim propisima,
- osobe kod kojih je utvrđeno više vrsta oštećenja te osobe s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili psihičkom bolešću zbog kojih ne mogu samostalno izvoditi aktivnosti primjerene životnoj dobi sukladno propisima o socijalnoj skrbi
- osigurane osobe darivatelje dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja
- osigurane osobe dobrovoljne davatelje krvi s više od 35 davanja (muškarci), odnosno s više od 25 davanja (žene)
- osigurane osobe redovite učenike i studente starije od 18 godina

2. Oslobođenja na temelju prihodovnog cenzusa:

- osigurane osobe ako njihov ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno ne prelazi iznos od 1.516,32 kuna, odnosno iznimno za osigurani-ka – samca 1.939,39 kuna

Pri tome se uzima u obzir prihod svih osoba koje žive u zajedničkom kućanstvu.

4.2. Oslobođanje od plaćanja administrativne pristojbe

Prema članku 28. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju obveze plaćanja administrativne pristojbe oslobođeni su osobe s oštećenjem organizma od najmanje 80% prema posebnim propisima. Pravo na oslobođanje od plaćanja pristojbe osobe s invaliditetom dokazuju potvrdom koju izdaje HZZO na temelju vlastite evidencije ili pisanog zahtjeva i rješenja nadležnog tijela o utvrđenom oštećenju organizma.

4.3. Prava na ortopedska i druga pomagala

Na temelju Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima (NN br. 7/12, 23/12, 25/12, 45/12, 69/12, 85/12, 92/12, 119/12, 147/12), osigurane osobe na teret sredstava HZZO ostvaruju pravo na: pomagala, popravak pomagala, rezervne dijelove i potrošni materijal za pomagala.

Pojedina pomagala mogu predlagati, odnosno propisivati doktori specijalisti određene specijalnosti, odnosno izabrani doktori opće/obiteljske medicine, pedijatri i ginekolozi.

Liječničko povjerenstvo Zavoda provodi medicinsku provjeru opravdanosti prijedloga i daje odobrenje za propisano pomagalo, odnosno popravak pomagala, ako Pravilnikom nije drugačije propisano.

Za pomagala utvrđena Popisom pomagala u skupini invalidskih kolica, a prije odobrenja novog istovrsnog pomagala i u skupini slušnih pomagala, a prije odobrenja novog istovrsnog pomagala ili njegovog dijela, obvezno se provodi provjera funkcionalnosti pomagala od strane nadležnog doktora specijalista iz djelatnosti koji je ovlašten za propisivanje određenog pomagala.

4.4. Prava korisnika na rodiljne i roditeljske potpore

Sustav rodiljnih i roditeljskih potpora uređen je Zakonom o rodiljnim i roditeljskim potporama („Narodne novine“ broj: 85/08, 110/08, 34/11, 54/13 i 152/14) i obuhvaća:

- rodiljni dopust
- roditeljski dopust
- rad s polovicom punoga radnog vremena
- rad s polovicom punog radnog vremena zbog pojačane njege djeteta
- stanku za dojenje djeteta
- dopust trudne radnice ili dopust radnice koja je rodila ili dopust radnice koja doji dijete
- slobodan radni dan za prenatalni pregled
- dopust ili rad s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju
- mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta

4.5. Pravo na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju

Jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja, u tijeku korištenja ili nakon isteka prava na rodiljni dopust, ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, kao i nastaviti njegovo korištenje i nakon navršene 8. godine djetetova života, sve dok ta potreba traje.

Spomenuta prava ostvaruje prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, uz uvjet da su oba roditelja zaposlena ili samozaposlena; kako prije početka korištenja, tako i za svo vrijeme trajanja dopusta.

Zaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju koji koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini iznosa isplaćene plaće umanjene za obračunate i obustavljene doprinose za mirovinsko osiguranje, predujam poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak sukladno posebnim propisima, a koju je ostvario radeći taj mjesec u polovici punog radnog vremena, a sve prema ovjerenoj ispravi poslodavca o isplaćenoj plaći.

Samozaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju koji koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini 50 % od osnovice za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje važeće za osnovu po kojoj je roditelj prijavljen na obvezno zdravstveno osiguranje i za razdoblje na koje se naknada odnosi prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja odnosno 50 % od izabrane više mjesečne osnovice za obračun doprinosa pod uvjetom da je početak primjene više osnovice najmanje šest mjeseci prije početka korištenja ovoga prava, prema podacima Porezne uprave.

Odlučivanje o priznavanju predmetnog prava zasniva se na stručno-medicinskom vještačenju Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, temeljem zahtjevu priložene medicinske dokumentacije, u okviru kojeg se vještači o postojanju težih smetnji u razvoju kod djeteta, te priznavanje prava u ovisnosti o navedenom vještačenju može biti dano i na određeni vremenski rok (6 mjeseci, 12 mjeseci i slično).

Također, pri započinjanju korištenja prava, kao i tijekom korištenja prava provjerava se činjenica zaposlenosti, odnosno samozaposlenosti oba roditelja.

Isto tako, provjerava se ispunjenje uvjeta staža osiguranja u trajanju od 12 mjeseci neprekinuto, odnosno 18 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, te ukoliko isti nije ispunjen novčana naknada iznosi 1.663,00 kune, odnosno 50 % proračunske osnovice.

4.6. Mirovanje radnog odnosa do treće godine djetetova života

Mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta je pravo uređeno Zakonom o rodiljnim i roditeljskim potporama, a odnosi se na pravo jednoga od zaposlenih roditelja da ne radi do navršene treće godine života djeteta.

Navedeno pravo može se koristiti nakon što je iskorišteno pravo na rodiljni i roditeljski dopust ili pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena.

Za vrijeme korištenja ovoga prava, prava i obveze zaposlenog roditelja iz radnog odnosa miruju, a pravo na obvezno zdravstveno osiguranje te pravo na mirovinsko osiguranje ostvaruje se prema propisima kojima je uređeno to pravo.

4.7. Dopunsko zdravstveno osiguranje

Dopunsko zdravstveno osiguranje iz državnog proračuna osigurano je za osigurane osobe s invaliditetom koje imaju 100% oštećenja organizma, odnosno tjelesnog oštećenja prema propisima o mirovinskom osiguranju (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, NN 71/10.).

Da bi se povlastica ostvarila, potrebno se obratiti nadležnoj ispostavi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, koja je izdala zdravstvenu knjižicu, s osobnom iskaznicom, zdravstvenom knjižicom i preslikom Rješenja o tjelesnom oštećenju.

5. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine: obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Obvezno se osiguravaju prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku i obiteljsku mirovinu, privremenu invalidsku mirovinu, najnižu mirovinu, profesionalnu rehabilitaciju, naknadu zbog tjelesnog oštećenja te naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem osiguranih prava.

5.1. Invaliditet i invalidi rada

Članak 34. Zakona o mirovinskom osiguranju (Nar. Nov., br. 102/98., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 38/05. i 92/05.) propisuje da invaliditet postoji: (1) kada kod osiguranika, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane trajni gubitak sposobnosti za rad (opća nesposobnost za rad), i (2) kada je kod osiguranika, zbog promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost trajno smanjena više od polovicu prema tjelesno i psihički zdravom osiguraniku iste ili slične naobrazbe i sposobnosti (profesionalna nesposobnost za rad).

5.2. Profesionalna rehabilitacija

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima osiguranik, odnosno invalid rada kod kojega nastane invaliditet prije navršene 50. godine života, ako se s obzirom na preostalu radnu sposobnost može osposobiti za rad na drugom poslu s punim radnim vremenom. Invalid rada za vrijeme profesionalne rehabilitacije ima pravo na naknadu plaće u visini invalidske mirovine.

5.3. Invalidska mirovina

Da bi osiguranik mogao ostvariti pravo na invalidsku mirovinu moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

- postojanje djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti
- uvjet staža

Pod određenim uvjetima iz Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16), pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja ima dijete sa statusom

osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

5.3.1. Postojanje djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti

Djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 70 % radnog vremena na prilagođenim poslovima koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima i to iste ili slične razine obrazovanja.

Potpuni gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti. Smanjenje radne sposobnosti postoji kada se kod osiguranika, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost smanji za više od polovice u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja.

Poslovi prema kojima se ocjenjuje sposobnost za rad obuhvaćaju sve poslove koji odgovaraju njegovim tjelesnim i psihičkim sposobnostima, a smatraju se odgovarajućim njegovim dosadašnjim poslovima.

Uzroci djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti mogu biti bolest, ozljeda izvan rada, ozljeda na radu ili profesionalna bolest.

5.3.2. Uvjet staža

Ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao zbog bolesti i/ili ozljede izvan rada prije navršenih 65 godina života, **pravo na invalidsku mirovinu osiguranik stječe ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.**

Radni vijek računa se od 20. godine života, a odnosi se na broj punih godina od dana kada je osiguranik navršio 20 godina života do dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Osiguraniku koji je nakon navršene 20. godine života završio preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij (viša stručna sprema stečena prema ranijim propisima), radni vijek računa se od navršene 23. godine života, a osiguraniku koji je završio preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij (visoka stručna sprema stečena prema ranijim propisima) od navršene 26. godine života.

Razdoblje radnog vijeka skraćuje se za stvarno razdoblje koje je osiguranik:

- proveo na dragovoljnom vojnom osposobljavanju
- bio prijavljen kao nezaposlena osoba nadležnoj službi za zapošljavanje.

IZNIMNO, za osiguranike kod kojih potpuni gubitak radne sposobnosti nastane prije navršene 30. odnosno 35. godine života blaži je uvjet staža (navršena jedna odnosno dvije godine staža osiguranja).

Ako je invalidnost osiguranika nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti.

U slučaju kada zahtjev za mirovinu podnese nezaposlena osoba, odnosno osoba koja nije u osiguranju, a djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti postojao je prije podnošenja zahtjeva, pravo na mirovinu pripada od dana nastanka invalidnosti ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka invalidnosti, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenog roka, osiguranik ima pravo na mirovinu najranije šest mjeseci unatrag računajući od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Korisnik invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti koji se zaposli, odnosno stekne svojstvo osiguranika prema ZOMO-u, isplata mirovine obustavlja se i obvezno podliježe kontrolnom pregledu. Ako se kod osiguranika utvrdi poboljšanje zdravstvenog stanja te da nema invalidnosti gubi pravo na invalidsku mirovinu.

Kontrolnom pregledu podliježe i korisnik prevedene invalidske mirovine u starosnu mirovinu koji se zaposli, odnosno stekne svojstvo osiguranika prema ZOMO-u. Za vrijeme zaposlenja isplata mirovine se obustavlja i miruje. Ako se kod osiguranika utvrdi poboljšanje zdravstvenog stanja te da nema invalidnosti gubi pravo na invalidsku, odnosno prevedenu starosnu mirovinu.

Postupak za priznavanje prava na invalidsku mirovinu pokreće se na zahtjev liječnika opće medicine uz priloženu medicinsku dokumentaciju.

5.4. Staž mirovinskog osiguranja s povećanim trajanjem (bene cirani radni staž)

Na temelju Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (NN br. 71/99, 46/07, 41/08), osiguranim osobama s invalidnošću zaposlenim s punim radnim vremenom, **svakih 12 mjeseci staža osiguranja računa se kao 15 mjeseci**, i to: slijepim osobama, osobama oboljelim od distro je i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljelima od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze, reumatoidnog artritisa, gluhim osobama te osobama koje se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica.

5.5. Naknada za tjelesno oštećenje

Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30 % nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Naknada za tjelesno oštećenje ovisi o postotku oštećenja utvrđenom prema odredbama Zakona o Listi tjelesnih oštećenja (NN, br. 162/98.), odnosno Zakona o Listi profesionalnih bolesti (NN, br. 162/98), a visina naknade određuje se prema Odluci o osnovici za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja za određenu kalendarsku godinu, odnosno dio godine.

6. DOPLATAK ZA DJECU

Pravo na doplatu za djecu može ostvariti roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha, baka, djed i osoba kojoj je, na temelju rješenja nadležnog tijela za poslove socijalne skrbi, dijete povjereno na čuvanje i odgoj za svu djecu koju uzdržava, pod uvjetima utvrđenim Zakonom. Korisnik doplatka za djecu može biti i punoljetno dijete bez oba roditelja koje je na redovitom školovanju.

Doplatu za djecu pripada za djecu rođenu u braku, izvan braka, za posvojenu djecu ili pastorčad, za uzdržavanu unučad i drugu djecu bez roditelja.

Doplatak za djecu pripada do navršene 15. godine života djeteta, odnosno do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 15 godina života, a nakon toga ako je razlog pohađanja osnovne škole nakon 15. godine života kasniji upis u prvi razred osnovne škole ili gubitak razreda zbog zdravstvenih razloga, odnosno duže bolesti.

Doplatak pripada za dijete u srednjoj školi do završetka tog školovanja, ali najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 19 godina života.

Iznimka je određena za djecu s oštećenjem zdravlja, utvrđenim prema propisima iz socijalne skrbi, za koju doplatak pripada i nakon navršene 19. godine, ali najduže do 21. godine života.

Pravo na doplatak za djecu koja nisu završila školu u predviđenom roku zbog bolesti produžuje se i preko godina do kojih im pripada doplatak, a najduže do 21. godine života. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu („Narodne Novine“ broj: 82/15), izmijenjena je odredba prema kojoj za dijete s težim oštećenjem zdravlja, utvrđenim prema posebnim propisima, pripada doplatak za djecu do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina života.

Prema novoj odredbi, pravo na doplatak za dijete s težim ili teškim invaliditetom, utvrđenim prema posebnim propisima, pripada od dana podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na doplatak i traje sve dok taj invaliditet postoji.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (NN 82/15) primjenjuje se od 01. rujna 2015. godine.

Pravo na doplatak za dijete s težim ili teškim invaliditetom pripada pod uvjetom da je invaliditet nastao prije 18. godine života ili za vrijeme redovitog školovanja djeteta.

Oštećenje zdravlja djeteta i teži ili teški invaliditet, na osnovi kojeg se ostvaruje doplatak po povoljnijim uvjetima, dokazuje se nalazom i mišljenjem nadležnog tijela vještačenja.

Postupak za vještačenje djeteta pokreće područna služba/ured Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje službenim putem ako je u zahtjevu za ostvarivanje prava navedeno da dijete za koje se traži doplatak ima oštećenje zdravlja.

Određivanje svote doplatka za djecu

Pravo na doplatak za djecu stječe korisnik ako mu ukupni dohodak, ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 50 % proračunske osnovice.

Proračunska osnovica za 2017. godinu iznosi 3.326,00 kn. Dohodovni census (50 % od proračunske osnovice) iznosi 1.663,00kn.

- **za korisnike koji ostvaruju pravo prema članku 22 Zakona o doplatku za djecu (za djecu s teškoćama u razvoju) svota doplatka iznosi 831,50 kn.**

7. PRAVA PO OSNOVI RADNOG ODNOSA I ZAPOSŁJAVANJA

7.1. Radni odnos i zapošļavanje

Osobe s invaliditetom mogu se zaposļiti na otvorenom tržištu rada ili pod posebnim uvjetima uz obvezu osiguranja razumne prilagodbe radnog mjesta od strane poslodavca.

Poslodavci koji zapošļavaju najmanje 20 radnika, osim stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, integrativnih radionica i zaštitnih radionica, dužni su zaposļiti određeni broj osoba s invaliditetom, ovisno o ukupnom broju zaposļenih radnika i djelatnosti koju obavļaju.

.....

Prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13, 152/14), tijela državne uprave, sudbene vlasti, državne vlasti i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te javne službe, javne ustanove, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima **dužni su dati prednost pri zapošljavanju osobi s invaliditetom ukoliko ista zadovoljava sve tražene uvjete propisane oglasom ili natječajem.**

Da bi ostvarila pravo prednosti pri zapošljavanju, osoba s invaliditetom dužna je uz prijavu na javni natječaj ili oglas pozvati se na to pravo te priložiti sve dokaze o ispunjavanju traženih uvjeta, kao i dokaz o invaliditetu.

Dokazom o invaliditetu smatraju se javne isprave o invaliditetu na temelju kojih se osoba može upisati u očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom.

U očevidnik se upisuju, sukladno čl. 4 Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom („Narodne novine“ broj 44/14, 97/14 i 02/15), osobe s invaliditetom koje su prijavljene na mirovinsko osiguranje na temelju radnog odnosa, odnosno samostalnog obavljanja djelatnosti, a kojima je:

1. priznat status osobe ometene u psiho zičkom razvoju prema propisima o socijalnoj skrbi,
2. priznat status invalida rada prema propisima o mirovinskom osiguranju,
3. priznat status invalidne osobe sa stažem osiguranja s povećanim trajanjem prema propisima o mirovinskom osiguranju,
- 4. priznat status osigurane osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem prema propisima o mirovinskom osiguranju i koja ima utvrđeno najmanje:**
 - **60 % tjelesnog oštećenja radi gubitka odnosno funkcionalnog poremećaja donjeg ekstremiteta**
 - **70 % tjelesnog oštećenja radi gubitka odnosno funkcionalnog poremećaja gornjeg ekstremiteta**
 - **70 % tjelesnog oštećenja radi gubitka sluha**
 - **80 % jednog tjelesnog oštećenja bilo koje druge vrste**
 - **90 % ukupnog tjelesnog oštećenja, u slučaju više različitih tjelesnih oštećenja, s time da najmanje jedno tjelesno oštećenje koje se zbraja iznosi 60 % oštećenja donjeg ekstremiteta ili 70 % oštećenja gornjeg ekstremiteta ili 70 % oštećenja bilo koje druge vrste**
5. priznat status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata prema propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata,
6. priznat status vojnog, odnosno civilnog invalida rata prema propisima o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata,
7. priznat status učenika s teškoćama u razvoju prema propisima o odgojno-obrazovnoj skrbi,
8. priznat invaliditet i smanjena radna sposobnost na temelju rješenja ureda državne uprave nadležnog za socijalnu skrb, a starije su od 21 godine,
9. priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju prema propisima koji su bili na snazi do početka obavljanja poslova vještačenja sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (»Narodne novine«, broj 157/13),
10. priznato pravo na radno prilagođavanje prema propisima koji su bili na snazi do početka obavljanja poslova vještačenja sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (»Narodne novine«, broj 157/13),

11. priznat status osobe s invaliditetom prema propisima drugih država članica Europske unije,
12. priznata neposredna opasnost od nastanka invalidnosti prema propisima o mirovinskom osiguranju, ako je rješenje doneseno do 1. 1. 1999. godine,

13. utvrđen invaliditet u odnosu na rad, bez obzira na vrstu i stupanj, temeljem uvjerenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, a sukladno prethodno pribavljenom Nalazu i mišljenju Centra za profesionalnu rehabilitaciju.

Poslodavci koji ne ispunjavaju obvezu kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom obveznici su obračunavanja i plaćanja novčane naknade.

Poslodavci koji zapošljavaju osobe s invaliditetom na otvorenom tržištu rada ili osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju mogu ostvariti, temeljem Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom; (NN 44/14, 2/15, 13/15 i 113/16), te Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN 44/14 i 2/15), slijedeće poticaje:

- subvenciju plaće osobe s invaliditetom
- su nanciranje troškova obrazovanja osobe s invaliditetom
- su nanciranje troškova prilagodbe mjesta rada osobe s invaliditetom
- su nanciranje troškova prilagodbe uvjeta rada za osobu s invaliditetom
- su nanciranje kamata na kreditna sredstva namijenjena nabavi strojeva, opreme, alata ili pribora potrebnog za zapošljavanje osobe s invaliditetom
- su nanciranje troškova stručne podrške
- posebna sredstva za inovativne programe zapošljavanja osoba s invaliditetom

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom, odnosno osoba s invaliditetom koja se samozapošljava može ostvariti pravo na olakšice, i to:

- pravo na porezne olakšice predviđene posebnim propisima
- pravo na poticaje predviđene posebnim ugovorom o zapošljavanju osoba s invaliditetom sklopljenim s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, nadležnom službom socijalne skrbi, jedinicom lokalne i područne (regionalne) samouprave ili s drugim poslodavcem
- pravo na poticaje pri zapošljavanju osoba s invaliditetom koje osigurava Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
- pravo na druge novčane poticaje

Osoba s invaliditetom ima pravo na minimalno trajanje godišnjeg odmora od pet tjedana, sukladno odredbi članka 12 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Najmanje trajanje otkaznog roka propisano općim propisom o radu za osobu s invaliditetom dodatno se uvećava za mjesec dana, osim ako je otkaz skrivila ta osoba.

7.2. Profesionalna rehabilitacija

Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16) profesionalna rehabilitacija uključuje postupke:

- a) prekvalifikacije - osposobljavanja/školovanja za poslove drukčije od onih koje je osiguravnik obavljao
- b) dokvalifikacije - dopunsko osposobljavanje za obavljanje poslova prema preostaloj radnoj sposobnosti.

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju prema čl. 45 Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16) ima:

- osiguranik iz čl. 9 stavka 1
- osiguranici iz članaka 10 i 12
- osiguranici iz čl. 19 do 21 kod kojih je nastalo smanjenje radne sposobnosti iz čl. 39 stavka 1 i kod kojih postoji preostala radna sposobnost iz čl. 39 stavka 2
- osiguranik kod kojega je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo prije navršene 53. godine života
- osiguranik kod kojega je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede izvan rada ili bolesti, ako ispunjava uvjete mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu
- osiguranik kod kojega je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, bez obzira na dužinu mirovinskog staža

Profesionalnu rehabilitaciju osiguranika kojemu je priznato to pravo prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16) provodi Centar za profesionalnu rehabilitaciju.

7.3. Olakšice i poticaji pri zapošljavanju

Poslodavac koji zapošljava osobe s invaliditetom ima pravo na porezne olakšice predviđene posebnim propisom, pravo na novčane poticaje, te pravo na poticaje utvrđene posebnim ugovorom o zapošljavanju osoba s invaliditetom sklopljenim s Fondom, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, nadležnom službom socijalne skrbi, jedinicom lokalne i područne samouprave ili drugim poslodavcem. Ta prava pripadaju poslodavcu i osobi s invaliditetom koja se samozapošljava bez obzira na to je li osoba s invaliditetom bila prethodno prijavljena službi za zapošljavanje.

Zakon o porezu na dohodak (Nar. Nov. Br. 177/04.) u članku 56. određuje da obveznici poreza na dohodak koji obavljaju samostalnu djelatnost (obrt i s obrtom izjednačene djelatnosti, djelatnosti slobodnih zanimanja, djelatnosti poljoprivrede i šumarstva) **imaju pravo na umanjenje dohotka za iznos isplaćenih plaća s doprinosima na plaće za novozaposlene osobe s invaliditetom u trajanju od tri godine od dana zaposlenja.**

Prema odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom **ima pravo na novčani poticaj u visini uplaćenih doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje i za zapošljavanje.**

Poslodavac može dobiti i značajne poticaje temeljem posebnog ugovora kod zapošljavanja osobe s invaliditetom, a koji mogu biti: jednokratna materijalna davanja, sredstva za prilagodbu radnog mjesta i uvjeta rada, kreditna sredstva pod povoljnijim uvjetima namijenjena kupnji strojeva, opreme, alata ili pribora potrebnog za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Te sredstva naknade razlike zbog smanjenog radnog učinka ili za sufinanciranje dijela plaće osobnog asistenta (pomagača u radu) osobe s invaliditetom u tijeku rada.

7.4. Pravo na zaposlenje u drugim poslovima

Ako kod radnika postoji profesionalna nesposobnost za rad ili neposredna opasnost od nastanka invalidnosti, poslodavac mu je dužan, uzimajući u obzir nalaz i mišljenje ovlaštenog tijela,

.....

ponuditi sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova za koje je sposoban. Ti poslovi, što je više moguće, moraju odgovarati poslovima na kojima je radnik prethodno radio. Radi osiguranja takvih poslova poslodavac je dužan prilagoditi poslove sposobnostima radnika, izmijeniti raspored radnog vremena, odnosno poduzeti sve što je u njegovoj moći da takvom radniku osigura odgovarajuće poslove. Ponuda drugih poslova mora biti u pisanom obliku. Profesionalnu nesposobnost za rad ili neposrednu opasnost od invalidnosti utvrđuje nadležno tijelo Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

7.5. Ograničenje otkaza

Člankom 85. i 153. Zakona o radu (Nar. Nov. Br. 137/04. – pročišćeni tekst i 68/05.) propisano je da se radniku kod kojeg postoji profesionalna nesposobnost za rad ili neposredna opasnost od nastanka invalidnosti, **ugovor o radu može otkazati samo uz prethodnu suglasnost radničkog vijeća.** Ako kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, suglasnost daje nadležna služba zapošljavanja.

Radničko vijeće, odnosno nadležna služba zapošljavanja, dat će poslodavcu suglasnost na otkaz ugovora o radu, ako poslodavac dokaže da je poduzeo sve što je u njegovoj moći da takvom radniku osigura odgovarajuće poslove, odnosno ako dokaže da je radnik odbio ponudu za sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova koji odgovaraju njegovim sposobnostima, u skladu s nalazom i mišljenjem ovlaštene osobe, odnosno tijela. Ako radničko vijeće, odnosno nadležna služba zapošljavanja uskrati suglasnost na otkaz, suglasnost može nadomjestiti sudska ili arbitražna odluka.

Otkazivanjem ugovora o radu bez prethodne suglasnosti radničkog vijeća poslodavac bi učinio teži prekršaj iz radnog odnosa temeljem odredbe iz članka 247. stavak 1. točka 31. Zakona o radu.

7.6. Zabrana diskriminacije

Zakon o radu zabranjuje svaki oblik izravne ili neizravne diskriminacije osobe koja traži posao i osobe koja se zaposli na temelju rase, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, bračnog stanja, porodičnih obveza, dobi, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, rođenja, društvenog položaja, članstva ili nečlanstva u političkoj stranci, članstva ili nečlanstva u sindikatu **te tjelesnih ili duševnih poteškoća** (članak 2. stavak 1.). Pri tome je člankom 3. Zakona o radu propisan izuzetak od zabrane diskriminacije, koja uključuje i davanje posebnih pogodnosti pojedinim kategorijama radnika. Sve mjere predviđene Zakonom o radu ili posebnim zakonom i odredbe Zakona o radu ili posebnih zakona, kolektivnih ugovora, pravilnika o radu i ugovora o radu koje se odnose na posebnu zaštitu i pomoć određenim kategorijama radnika, a posebice one o zaštiti invalida, starijih radnika, trudnica i žena koje koriste neko od prava iz zaštita majčinstva, kao i odredbe koje se odnose na posebna prava roditelja, posvojitelja i skrbnika ne smatraju se diskriminacijom niti smiju biti temelj diskriminacije. Prema tome, pogodnosti koje se daju invalidima, ne smatraju se diskriminacijom ostalih.

7.7. Pravo na dopust ili na skraćeno radno vrijeme

Prema odredbi članka 72. Zakona o radu i Pravilnika o stjecanju prava na dopust do sedme godine djetetova života i na rad s polovicom punog radnog vremena zbog njege djeteta s težim smetnjama u razvoju (Nar. Nov., br. 47/96,) jedan od roditelja djeteta s težim oštećenjima, koje ovisi o pomoći i njezi druge osobe, ima pravo na plaćeni dopust ili pravo na

rad s polovicom radnog vremena. Ovo pravo ostvaruje se pod uvjetom da su oba roditelja zaposlena s punim radnim vremenom, te da roditelj sam brine i neguje dijete, time da se zamolba za priznavanjem tog prava podnosi nadležnom Centru za socijalnu skrb.

7.8. Zaštita roditelja djeteta s teškoćama u razvoju

Roditelju za vrijeme korištenja prava na rad u skraćenom radnom vremenu i korištenja dopusta za njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju te petnaest dana nakon prestanka korištenja tih prava **poslodavac ne može otkazati ugovor o radu**.

Otkaz je ništav ako zaposlenik u roku 15 dana od dana dostave otkaza obavijesti poslodavca da se koristi tim pravom i o tome mu podnese odgovarajuću potvrdu ovlaštenog liječnika ili drugog ovlaštenog tijela.

Člankom 118. Zakona o radu propisano je da otkazni rok ne teče za vrijeme privremene nesposobnosti, zatim za vrijeme kada roditelj koristi dopust za njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju, te kada koristi pravo na rad sa skraćenim radnim vremenom.

7.9. Otpremnina, školovanje i stručno osposobljavanje

Zakon o radu u članku 85. predviđa da radnik koji pretrpi ozljedu na radu, odnosno koji je obolio od profesionalne bolesti, a koji nakon liječenja i oporavka ne bude vraćen na rad ima pravo na otpremninu najmanje u dvostrukom iznosu od iznosa koji bi mu inače pripadao. Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili obolio od profesionalne bolesti, ima prednost pri stručnom osposobljavanju i školovanju koje organizira poslodavac. Iako ovo pravo nije izravno vezano uz profesionalnu nesposobnost za rad ili neposrednu opasnost od nastanka invalidnosti, ipak držimo da ga valja spomenuti i u ovom kontekstu.

8. PRAVA NA OSNOVI MOBILNOSTI

Mobilnost osoba s invaliditetom bitno ovisi o tome kako su izgrađeni i uređeni prostori, objekti i sredstva u njihovoj životnoj i radnoj okolini. Ohrabruje saznanje da se to posljednjih godina mijenja najbolje u različitim oblastima života od javnih objekata i prometnica, preko prijevoznih sredstava do plaža i rekreativnih prostora.

8.1. Osiguranje pristupačnosti

Zakon o gradnji (Nar. Nov. Br. 175/03. i 100/04.) utvrđuje da građevine javne i poslovne namjene moraju biti projektirane i izgrađene tako da osobama smanjene pokretljivosti osiguraju nesmetani pristup, kretanje, boravak i rad u građevini. Zakon također propisuje i sankcije za kršenje odredbi o osiguranju nesmetanog pristupa, kretanja, boravka i rada u građevini osobama smanjene pokretljivost, a kaznama podliježu kako projektanti i izviđači, tako i osobe ovlaštene za nostrifikaciju projekata i izdavanje dozvola za gradnju.

8.2. Znak pristupačnosti

Na temelju Pravilnika o znaku pristupačnosti (NN br. 78/08), pravo na znak za besplatno parkiranje vozila na posebno označenim parkirališnim mjestima za osobe s invaliditetom imaju:

- osobe sa 80% ili više tjelesnog oštećenja,
- osobe koje imaju najmanje 60% oštećenja donjih ekstremiteta.

Zahtjev za izdavanje znaka pristupačnosti se podnosi županijskom upravnom odjelu za promet prema mjestu prebivališta, odnosno upravnom tijelu Grada Zagreba nadležnom za promet.

Uz zahtjev za izdavanje znaka pristupačnosti treba priložiti:

- administrativnu pristojbu u iznosu od 70,00 kn
- Nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka HZMO za znak pristupačnosti
- fotogra ju dimenzije 3,5 x 3 cm

8.3. Povlastica u željezničkom i pomorskom putničkom prometu

Prema odredbama Zakona o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu (NN, br. 97/100. i 101/00.) te Pravilnika o postupku za ostvarivanje prava na korištenje povlastice u unutarnjem putničkom prometu (NN, br. 14/01.), pravo na povlasticu imaju:

- slijepe osobe koje imaju do 10 % sposobnosti vida;
- gluhe i gluhoslijepe osobe;
- osobe s mentalnom retardacijom (težom i teškom);
- tjelesno invalidne osobe s oštećenjem organa za kretanje od najmanje 70%
- kronični bubrežni bolesnici na kemosdijalizi;
- osobe koje po posebnim propisima ostvaruju prava na doplatu za pomoć i njegu druge osobe;
- djeca s teškoćama u razvoju čiji roditelji ostvaruju pravo na dopust do sedme godine djetetova života;
- roditelji koji imaju pravo na rad s polovicom punog radnog vremena zbog njege djeteta s težim smetnjama u razvoju;
- vojni i civilni invalidi rata.

Osobe s invaliditetom imaju pravo na povlasticu u unutarnjem putničkom prometu od 75 % od redovne cijene vozne karte za četiri putovanja godišnje željeznicom ili brodom.

Korisnik povlastice ne može biti pratitelj osobe s invaliditetom, tj. pratnja korisniku povlastice ne smije biti osoba s invaliditetom.

Jednim putovanjem smatra se odlazak iz polaznog mjesta u uputno mjesto i povratak na-
trag, a pratnja osobi s invaliditetom ima pravo na besplatnu vožnju.

Osobe s invaliditetom i njihova pratnja imaju pravo na povlasticu za prijevoz brodom i za prijevoz u prvom i drugom razredu putničkog ili brzog vlaka.

Povlastica se koristi na temelju Objave koju izdaje Županijski ured za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta.

Potrebna dokumentacija:

- osobna iskaznica osobe s invalidnošću i pratitelja i OIB
- preslika i original Rješenja o tjelesnom oštećenju
- potvrda o nepostojanju tjelesnog oštećenja za pratitelja iz HZMO

8.4. Ostvarivanje prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine

Osobe s invaliditetom mogu ostvariti pravo na neplaćanje godišnje naknade za uporabu javnih cesta i/ili cestarine samo za jedan osobni automobil koji imaju u svom vlasništvu, od-

nosno koji koriste na temelju ugovora o leasingu, u jednoj kalendarskoj godini.

Pravo na oslobođanje PLAĆANJA GODIŠNJE NAKNADE za uporabu javnih cesta imaju osobe s 80 % ili više tjelesnog oštećenja, odnosno osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 60 % ili više.

Pravo na oslobođanje PLAĆANJA CESTARINE imaju osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 80 % ili više, HRVI sa 100% tjelesnog oštećenja te osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje osjetila vida od 100 %.

U svrhu ostvarivanja navedenih prava, podnositelj zahtjeva Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture podnosi pisani zahtjev. Pisani zahtjev treba sadržavati osobne podatke (ime i prezime, adresa i OIB) i navođenje prava za koje se traži izdavanje rješenja.

Zahtjevu se prilaže:

- preslika prometne dozvole (iznimno, ako je zahtjev podnesen prije registracije, podnositelj zahtjeva prilaže dokaz o vlasništvu osobnog automobila, npr. račun o kupljenom vozilu, kupoprodajni ugovor ili ugovor o darovanju koji mora biti na ime podnositelja zahtjeva)
- preslika rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o postotku tjelesnog oštećenja
- upravne pristojbe u vrijednosti 70,00 kuna koje treba nalijepiti na zahtjev

NAPOMENA: Ukoliko se iz zahtjevu priloženog rješenja ne može nedvojbeno utvrditi da se radi o tjelesnom oštećenju na temelju kojega se ostvaruje određeno pravo (najčešće je to slučaj kod zahtjeva za oslobođanje od plaćanja cestarina kada iz priložene dokumentacije nije razvidno koliki se dio tjelesnog oštećenja odnosi na nesposobnost donjih ekstremiteta), podnositelj će zahtjevu još priložiti:

- Nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o postotku oštećenja donjih ekstremiteta

8.4.1. Ostvarivanje prava na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta

Pravo na oslobođanje plaćanja godišnje naknade osoba s invaliditetom ostvaruje prilikom registracije vozila u stanicama za tehnički pregled, kada dostavlja presliku Rješenja Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, ali je potrebno ponijeti i original na uvid. Na taj način iznos računa za registraciju biti će umanjen za iznos godišnje naknade koji se utvrđuje prema radnom obujmu motora automobila u cm³.

8.4.2. Ostvarivanje prava na oslobođanje plaćanja cestarine

Pravo na oslobođanje plaćanja cestarine za uporabu autocesta i objekata s naplatom ostvaruje se samo uz predocjenje smart kartice (koju, na zahtjev osobe s invaliditetom, a temeljem Rješenja Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, izdaju Hrvatske autoceste d.o.o.) i to isključivo kada osoba s invaliditetom upravlja ili je putnik u osobnom automobilu koji ima u vlasništvu ili ga koristi temeljem ugovora o leasingu.

Zahtjev za izdavanje smart kartice podnosi se osobno ili poštom na adresu: Hrvatske autoceste d.o.o., Jadranska avenija 6, 10250 Lučko.

Uz zahtjev potrebno je priložiti:

- presliku Rješenja Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture
- presliku osobne iskaznice
- fotogra ju dimenzije 2,5 x 3 cm

.....

Podnositelj zahtjeva plaća Hrvatskim autocestama d.o.o. cijenu izrade i izdavanja smart kartice u iznosu od 20,00 kuna kod osobnog preuzimanja smart kartice, odnosno 37,50 kuna kod dostave smart kartice na kućnu adresu putem pošte.

8.5. Osiguranje vozila

I odgovarajuća društva pokazuju razumijevanje i zanimanje za potrebe osoba s invaliditetom, pa za njih uvode određene pogodnosti kod osiguranja vozila. Ta pogodnost iskazuje se u uvođenju dodatnog popusta od 10 do 10 posto kod plaćanja premije za godišnje osiguranje osobnog automobila.

8.6. Godišnja naknada za uporabu javnih cesta

Godišnju naknadu za uporabu javnih cesta (koja se plaća prilikom registracije osobnog automobila) ne plaćaju osobe s 80% ili više postotka tjelesnog oštećenja, odnosno osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 60% ili više postotka (Pravilnik o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine, NN broj 136/11). Navedene osobe povlasticu mogu ostvariti za jedan osobni automobil u svom vlasništvu, odnosno za osobni automobil koji koriste na temelju ugovora o leasingu.

Da bi se povlastica ostvarila, potrebno je podnijeti zahtjev Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture (Prisavlje 14, Zagreb, tel. 01/6169-050) uz koji treba priložiti:

- presliku prometne dozvole i knjižice vozila (iznimno, ako je zahtjev podnesen prije registracije, osoba s invaliditetom prilaže dokaz o vlasništvu osobnog automobila),
- rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

8.7. Oslobođanje od plaćanje carine

Temeljem uredbe o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine (NN, br. 5/07.) osobe s invaliditetom, uz određene uvjete, ne plaćaju carinu pri uvozu osobnog automobila ako imaju tjelesno oštećenje, i to:

- 80% ili više tjelesnog oštećenja nastalog zbog oštećenja donjih ekstremiteta, odnosno oštećenja hrptenjače kralježnice ili centralnog živčanog sustava, koje ima za posljedicu oštećenja funkcije donjih ekstremiteta, i
- 100% zbog oštećenja donjih i drugih ekstremiteta, funkcije bubrega (dijalizirani bolesnici), vida (slijepe osobe), te tetraplegijskih i paraplegijskih bolesti.

Na temelju Zakona o provedbi carinskih propisa Europske unije (NN br. 54/13) te članka 25. Pravilnika o ostvarivanju prava na oslobođenje od carine (NN br. 93/13), odnosno Uredbe Vijeća Europske zajednice br. 1186/09 od 16. 11. 2009. godine, proizvodi posebno dizajnirani za edukaciju, zapošljavanje i socijalnu uključenost tjelesnih i mentalnih osoba s invaliditetom bit će oslobođeni plaćanja carine ako su:

- a) uvezeni od strane samih osoba s invaliditetom za njihove potrebe uz medicinsku dokumentaciju koja dokazuje potrebe,
- b) uvezeni od strane institucija ili organizacija koje se bave edukacijom ili pružanjem pomoći osobama s invaliditetom a ovlašteni su od strane nadležnih tijela država članica EU za uvoz predmeta bez plaćanja carine.

8.8. Godišnji porez na osobni automobil

Porez na cestovna motorna vozila ne plaćaju invalidne osobe koje su za isti osobni automobil bile u cijelosti oslobođene plaćanja carine (članak 18. st. 2. Zakona o financiranju jedinice lokalne samouprave i uprave – Nar. Nov., br. 117/93., 33/00., 73/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02., 147/03. i 132/06.).

9. OSTALA PRAVA TEMELJEM INVALIDNOSTI

9.1. Primici bez oporezivanja

Socijalni primici osoba s invaliditetom (osim plaća i mirovine) ne smatraju se dohotkom i ne podliježu oporezivanju prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Nar. Nov., br. 177/04.). Prema stavku 2. iz članka 9. i stavku 2. iz članka 15. Zakona, **primici osoba s invaliditetom, kao što su invalidnina, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, zaštitni dodatak uz mirovinu, doplatak za djecu, novčana naknada zbog tjelesnog oštećenja, potpora zbog zbrinjavanja ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, naknada plaće invalidu rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju, te druge socijalne potpore ne smatraju se dohotkom i ne oporezuju porezom na dohodak.**

9.2. Povećani osobni odbitak pri obračunavanju poreza na dohodak

Stavkom 1. iz članka 36. Zakona o porezu na dohodak utvrđeno je, da se ukupan iznos ostvarenog dohotka umanjuje za osnovni osobni odbitak u visini od 1.600,00 kuna, i to za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se utvrđuje porez. Korisnicima mirovine priznaje se osobni odbitak u visini ukupne mirovine ostvarene u poreznom razdoblju, najmanje 1.600,00 kuna do najviše 3.000,00 kuna mjesečno. Također je određeno da se poreznom obvezniku može uvećati osobni odbitak u visini 0,5 osnovnoga osobnog odbitka za svakog uzdržavanog člana uže obitelji i za prvo dijete, za drugo dijete 0,7, za treće dijete 1,0, za četvrto 1,4, za peto 1,9, a za svako daljnje dijete faktor osnovnog osobnog odbitka se progresivno povećava, i to za 0,6, 0,7, 0,8, itd. U odnosu na faktor osnovnog osobnog odbitka za prethodno dijete.

Za osobe s invaliditetom važne su odredbe kojima je određeno uvećavanje osobnog odbitka «u visini **0,3 osnovnoga osobnog odbitka** za poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svako dijete ako su osobe s invaliditetom». To znači da osoba s invaliditetom, kao porezni obveznik, ima pravo na neoporezivi mjesečni osobni odbitak u iznosu od 2.080,00 kuna umjesto 1.600,00, koliko iznosi neoporezivi mjesečni odbitak a za ostale porezne obveznike, za uzdržavanog člana s invaliditetom uže obitelji i prvo dijete 1.280,00 kuna, za drugo dijete 1.600,00 kuna, itd. Ako je pak tim osobama «rješenjem, na temelju posebnih propisa, **utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na tuđu pomoć i njegu**» - tada se osnovni osobni odbitak uvećava za faktor 1,0.

Hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata, kojima je taj status utvrđen prema propisima Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prema članku 53. Zakona o porezu na dohodak **ne plaćaju porez na dohodak od nesamostalnog rada i mirovina razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti.**

Pravo na uvećani osobni odbitak po osnovi invalidnosti ostvaruje se podnošenjem vjerodostojnih dokaza o utvrđenom tjelesnom oštećenju, odnosno invalidnosti nadležnoj ispostavi područnog ureda Porezne uprave.

9.3. Primjena nulte stope PDV-a na ortopedska pomagala

Na temelju članka 10a. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Nar. Nov., br. 47/95. do 90/05.) i članka 57. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Nar. Nov., 60/96. do 153/05.), **Porez na dodanu vrijednost plaća se po stopi od 0% na proizvode koji se kirurškim putem ugrađuju u ljudsko tijelo – implantante, te na ostale medicinske proizvode za nadomještanje tjelesnog oštećenja ili nedostatka** prema posebnim propisima HZZO o ortopedskim i drugim pomagalima.

9.4. Oslobođenje od plaćanja boravišne pristojbe

Na temelju članka 4 stavka 1 podstavka 2 Zakona o boravišnoj pristojbi (NN br. 152/08, 59/09), osobe s invaliditetom od najmanje 70 % i jedan pratitelj ne plaćaju boravišnu pristojbu ako borave izvan mjesta svog prebivališta. Ovo se pravo ostvaruje predloženjem rješenja o tjelesnom oštećenju (TO) i/ili članske iskaznice udruge osoba s invaliditetom.

9.5. Javnobilježničke, upravne i sudske pristojbe

Organizacije koje se bave zaštitom osoba s invaliditetom (udruge osoba s invaliditetom) u obavljanju svoje djelatnosti, invalidi Domovinskog rata, supružnici, djeca i roditelji branitelja poginulih, nestalih i zatočenih u Domovinskom ratu, oslobođeni su plaćanja:

- Javnobilježničkih pristojbi – temeljem Zakona o javnobilježničkim pristojbama (Nar. Nov., br. 72/94., 74/95., 19/96. i 87/96.);
- Upravne pristojbe – temeljem Zakona o upravnim pristojbama (Nar. Nov., br. 8/96. – 129/06.);
- Sudskih pristojbi – temeljem zakona o sudskim pristojbama (Nar. Nov., br. 26/03. – pročišćeni tekst):

9.6. Besplatan prijevoz specijalno prilagođenim vozilom ZET-a

Pravo na prijevoz imaju osobe s invaliditetom koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica, kao i njihov pratitelj, na temelju preporuke Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Narudžbe za prijevoz se mogu zatražiti e-mailom kod ZET-ovog dispečera - Odjela za prijevoz osoba s invaliditetom na slijedeću adresu: zahtjev.kombiprijevoz@zet.hr, ili telefonskim putem na broj 072 500 400.

Organizacija i provedba prijevoza osoba s invaliditetom u nadležnosti je Podružnice ZET - Odjel za prijevoz osoba s invaliditetom.

Narudžba za prijevoz Korisnika u srednju školu uvrštava se prioritarno, prema dostavljenom rasporedu školskih sati u Odjel.

Narudžba za prijevoz Korisnika na fakultet, uvrštava se prioritarno, prema rasporedu predavanja za naredni tjedan, kojeg Korisnik dostavlja dispečeru Odjela telefonom ili e- mailom, najkasnije prethodni radni dan u tjednu prije, do 12:00 sati.

Narudžbu za pojedinačne vožnje za prijevoz od utorka do petka treba obaviti jedan dan prije, od 08:00 do najkasnije 18:00 sati, a za prijevoz subotom, nedjeljom i ponedjeljkom te neradnim danima i blagdanima narudžbu treba obaviti posljednji radni dan uoči istih, od 08:00 do najkasnije 18:00 sati.

Korisnici vožnje, odnosno naznačena kontakt osoba u prijevozu grupe Korisnika, dužni su kod dispečera Odjela telefonski provjeriti mogućnost realizacije prijevoza i uskladiti točno vrijeme i mjesto prijevoza, jedan radni dan prije i najkasnije do 18:00 sati.

Organiziranje prijevoza obavlja se po sljedećem redoslijedu prioriteta:

- 1) stalne-svakodnevne i stalne-periodične vožnje Korisnika ili grupe Korisnika na posao i školovanje ili u neku drugu svrhu, prema pisanoj preporuci Ureda,
- 2) jednokratne vožnje, prema zahtjevu upućenom Uredu od pravne osobe u koju su Korisnici organizirani i preporuke Ureda dostavljene Odjelu (u daljnjem tekstu: Pravna osoba),
- 3) pojedinačne vožnje zatražene od Korisnika-pojedinca telefonskim putem ili e-mailom kod dispečera Odjela.

9.7. Pravo na besplatnu godišnju ili mjesečnu kartu ZET-a

Korisnici koji ostvaruju pravo na besplatan prijevoz, odnosno za koje prijevoznu uslugu plaća Grad, utvrđeni su Odlukom o socijalnoj skrbi.

Korisnike besplatne godišnje ili mjesečne karte ZET-a, na njihov zahtjev, utvrđuje nadležan gradski ured i to na temelju dokaza potrebnih za ostvarivanje prava.

Pravo na besplatan prijevoz ostvaruju:

- slijepe, gluhe i gluhoslijepe osobe
- teško, teže i umjereno mentalno retardirane osobe koje polaze radno- proizvodnu aktivnost, logopedski tretman ili zikalnu terapiju
- osobe s utvrđenim funkcionalnim poremećajima i motoričkim oštećenjima ekstremiteta što su uzrokovani bolestima i ozljedama te prirođenim malformacijama i deformitetima neurološkoga (multipla skleroza, miastenija gravis, cerebralna paraliza), mišićnoga košanog sustava (mišićna distro ja), drugih organskih sustava (bulozna epodermoliza, dijalizirani i transplantirani bubrežni bolesnici) kao i osobe s traumatskim amputacijama ili stečenim gubicima ekstremiteta, koje zbog navedenih bolesti, oštećenja i funkcionalnih poremećaja imaju postotak tjelesnog oštećenja od najmanje 70%
- osobe liječene zbog dijagnoza iz skupine težih duševnih bolesti te autizma koje su trajno nesposobne za rad, privređivanje i samostalni život

Za utvrđivanje prava potrebno je podnijeti zahtjev Gradskom uredu za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Popunjenom i potpisanom zahtjevu potrebno je priložiti:

- dokaz o invaliditetu (Rješenje ili Nalaz i mišljenje)
- dokaz o nezaposlenosti (uvjerenje od nadležne službe za zapošljavanje ili potvrdu o statusu osiguranika HZMO-a)
- za umirovljenike – Rješenje o mirovini ili zadnji odrezak od mirovine
- za učenike i studente - Potvrda o školovanju ili studiranju
- preslika važeće osobne iskaznice (za osobe koje nemaju osobnu iskaznicu – Uvjerenje o prebivalištu iz MUP-a koje nije starije od 6 mjeseci)

Zahtjevi se predaju isključivo u pisarnicama Područnih ureda gradskih upravnih tijela Grada Zagreba svaki radni dan od 8,30 do 15,30 sati, i to na sljedećim lokacijama:

- PU Centar – Ilica 25
- PU Čnomerec – Trg Francuske Republike 15 • PU Dubrava – Dubrava 49
- PU Maksimir – Petrova 11
- PU Medveščak – Draškovićeve 15
- PU Novi Zagreb – Avenija Dubrovnik 12
- PU Peščenica – Zapoljska 1
- PU Sesvete – Trg Dragutina Domjanića 4
- PU Susedgrad- Sigetje 2
- PU Trešnjevka – Park Stara Trešnjevka 2
- PU Trnje – Ulica grada Vukovara 56a

Nakon predaje propisane dokumentacije, ZET-u će biti dostavljen popis odobrenih zahtjeva, nakon čega korisnici prava trebaju produljiti valjanost postojećih pretplatnih karata, ako ih imaju, odnosno izraditi nove, ako to do sada nisu učinili. Zahtjevi za izradu pretplatnih karata mogu se predati na bilo kojem prodajnom mjestu ZET-a.

9.8. Posebne članske pogodnosti u Hrvatskom autoklubu (HAK)

Popust od 50 % na iznos godišnje članarine za HAK mogu ostvariti osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem od najmanje 50 %.

Pravo se ostvaruje prigodom učlanjenja ili plaćanja godišnje članarine, uz predočenje Rješenja nadležne Područne službe Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o utvrđivanju postotka tjelesnog oštećenja.

Zahtjev se šalje sa kopijom Rješenja o postotku tjelesnog oštećenja na adresu Hrvatski autoklub, Avenija Dubrovnik 44, 10010 Zagreb

9.9. Besplatno parkiranje do dva sata u Zagrebu na mjestu koje nije označeno za parkiranje za osobe s invaliditetom

U skladu s člankom 10 Odluke o organizaciji i načinu naplate parkiranja (Službeni glasnik Grada Zagreba br. 12/11), osobe s invaliditetom u iznimnim slučajevima imaju pravo besplatno parkirati i na javnim parkiralištima koja nisu posebno obilježena kao mjesta rezervirana za parkiranje vozila osoba s invaliditetom, najduže 2 sata tijekom jednog dana ako uz važeći znak pristupačnosti istaknu i važeću naljepnicu - povlaštenu parkirnu kartu, koju izdaje Zagrebački holding - podružnica Zagrebparking u Zagrebu, Šubićeva 40/III za svaku kalendarsku godinu.

Postupak izdavanja naljepnice:

- 1) Potrebno je odnijeti u Podružnicu Zagrebparking, Šubićeva 40/III:
 - Zahtjev
 - Preslika rešenjana temelju kojeg je ishođen znak pristupačnosti
 - Presliku znaka pristupačnosti
 - Pritome se plaća 30 kn za godišnju naljepnicu
- 2) Ili se registrirati se na stranici Zagreb parkinga na EPK Portalu za kupnju pretplatnih parkirališnih karata.

9.10. Članstvo u nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici

Osobe s invaliditetom ostvaruju popust u vidu neplaćanja naknade za članstvo u NSK prilikom upisa ili produljenja članstva u NSK.

9.11. Ulaz u Nacionalni park Plitvička jezera

Popust prilikom plaćanja ulaznice u Nacionalni park Plitvička jezera, a koji ovisi o ukupnom postotku tjelesnog oštećenja, mogu ostvariti sve osobe s tjelesnim oštećenjem.

Osobe sa stupnjem invalidnosti do 50% imaju popust 50 % na redovne cijene ulaznice dok osobe sa stupnjem invalidnosti većim od 50% imaju besplatne ulaznice.

9.12. Oslobođenje od plaćanja vodne naknade

Temeljem Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (Nar. Nov., br. 107/95., 19/96., 88/98. i 150/05.) od plaćanja vodne naknade oslobađaju se vlasnici, odnosno korisnici zemljišta stariji od 65 godina i osobe koje su zbog invalidnosti nesposobne za rad, ako u domaćinstvu nema drugih članova sposobnih za rad, te ako zemljište nije dano u zakup drugim osobama. Kako bi se ostvarilo ovo pravo, potrebno je uz zahtjev naslovljen na «Hrvatske vode» priložiti pisani dokaz ili dati uvid u pisanu dokumentaciju o ispunjenju uvjeta za oslobađanje od plaćanja naknade.